

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Національна академія аграрних наук України
Вінницька обласна державна адміністрація та обласна рада
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет**

**«ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ
В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ СУЧАСНОГО
РИНКУ ПРАЦІ»**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
17 лютого 2016 року**

Вінниця - 2016

УДК 378 – 057.4:331.5

ББК 74.58я5

П84

Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці: матеріали Всеукр. наук.-практич. інтернет-конф., 17 лютого 2016 року. [Електронний ресурс]. – Вінниця, ВНАУ, 2016. – с. – Режим доступу:

Посвідчення про державну реєстрацію Всеукраїнської науково-практичної конференції інтернет-конференції «Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці», видане УкрІНТЕІ № 35 від 25 січня 2016 року.

У збірнику наведені матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці», де викладено результати наукових досліджень і практичного досвіду викладачів з проблем сучасної педагогіки у світлі пріоритетів цивілізації, теоретико-методологічних проблем професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах, сучасних технологій формування професійної компетентності фахівців, навчально-методичного забезпечення професійної підготовки в умовах інформаційного суспільства, формування професійної мобільності майбутніх випускників вищих навчальних закладів.

Для науковців, керівників підприємств, викладачів, аспірантів, студентів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Вдовенко С.А., к. с.-г. н., доцент кафедри садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства ВНАУ; Гуцаленко Л.В., д. е. н., професор, завідувач кафедри аудиту та державного контролю ВНАУ; Рязанов С.Ф., д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища ВНАУ; Паламарчук І.П., д.т.н., професор, завідувач кафедри процесів та обладнання переробних і харчових виробництв ім. проф. П.С. Берника ВНАУ; Кучерявий В.П., д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри технології виробництва і переробки продуктів тваринництва ВНАУ; Ціхановська В.М., д. е. н., професор, в. о. завідувача кафедри зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму ВНАУ, Джеджула О.М., д. пед. н., професор, завідувач кафедри математики, фізики та комп'ютерних технологій ВНАУ.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції.

УДК 378:167:330.46(045)

**ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ-
КІБЕРНЕТИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА
ПІДПРИЄМСТВА» В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА**

Буреннікова Н.В., д.е.н., професор,

Коломієць Т.В., аспірант,

Вострякова В.І., аспірант,

Вінницький національний аграрний університет

У статті висвітлено необхідність врахування системного підходу та економіко-математичного моделювання під час викладання дисципліни «Економіка підприємства» та при формуванні відповідного навчально-методичного забезпечення для майбутніх економістів-кібернетиків.

Ключові слова: економіка підприємства, економічна кібернетика, інформаційні технології, системний підхід, економіко-математичне моделювання.

Постановка завдання. Сучасні умови конкуренції в економіці ініціюють появу фахівців-економістів нової формації, котрі здатні самостійно вирішувати економічні, екологічні, соціальні й ін. проблеми на підґрунті застосування відповідного інструментарію та генерування заходів щодо підвищення ефективності управління у складних системах будь-яких ієрархічних типів та рівнів. Разом із знанням економіки такі спеціалісти мають володіти математичними методами моделювання, методами прийняття ефективних управлінських рішень в умовах ризику та прогресивними комп'ютерними технологіями [1]. Серед різних спеціалістів у галузі управління економікою чільне місце посідають економісти-аналітики, котрі на практиці вміють реалізовувати інструментарій вироблення оптимальних управлінських рішень.

Оптимальні управлінські рішення, які приймаються та реалізуються на підприємствах на підставі аналізу реальної конкретної економічної ситуації за допомогою математичних методів і комп'ютерних технологій, не з'являються самі по собі. У процесі формування таких рішень беруть участь фахівці з економічної кібернетики як спеціалісти, котрі здатні вирішувати економічні проблеми на підставі глибоких економічних знань, досконалого володіння інструментарієм економіко-математичного аналізу та системного підходу, сучасних комп'ютерних технологій, що слід враховувати під час викладання дисципліни «Економіка підприємства» та при створенні відповідного навчально-методичного забезпечення для неї для студентів напряму підготовки «Економічна кібернетика».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику професійної підготовки фахівців з економічної кібернетики розглядають В. Вовк, Ю. Лисенко, О. Смілянець, Л. Пономаренко, Л. Шевченко та ін. Необхідність більш фундаментальної математичної підготовки майбутніх фахівців з економічної кібернетики підкреслюється у наукових доробках Н. Буреннікової, С. Коляденко, М. Михалевича, Г. Рудоміна, Л. Радзіховської, І. Сергієнка та ін. Однак, теоретико-методологічні та прикладні аспекти професійної підготовки фахівців з економічної кібернетики з урахуванням необхідності застосування системного підходу до вивчення складних (у тому числі економічних) систем будь-яких типів та ієрархічних рівнів на основі економіко-математичного моделювання є недостатньо розробленими.

Мета статті – визначення особливостей при викладанні дисципліни «Економіка підприємства» та при створенні відповідного навчально-методичного забезпечення для студентів напряму підготовки «Економічна кібернетика» із застосуванням інформаційних технологій, системного підходу та економіко-математичного моделювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасне суспільство, у якому інформація набуває ролі соціально-значущого ресурсу, потребує

висококваліфікованих фахівців, які б вільно володіли інформаційними технологіями та ефективно використовували їх у своїй професійній діяльності. Для роботи у сфері економіки, бізнесу та адміністративного управління, крім фахових та спеціальних економічних знань, необхідні знання та навички вільного володіння сучасними інформаційними технологіями. Окрім кваліфікованих користувачів комп'ютерної техніки, економіка країни потребує фахівців, які могли б використовувати новітні програмні засоби для оптимальнішого керування економічними процесами, котрі відбуваються у складних системах. Саме таких фахівців готують ВНЗ за напрямком «Економічна кібернетика».

Наразі перед економістами-кібернетиками постають складні завдання, детерміновані високими темпами змін в середовищі. Відомо, що «...неефективна діяльність підприємств, негативні тенденції розвитку регіону, країни та незадовільне протікання економічних процесів на всіх рівнях функціонування економічних систем визначають потребу пізнання складових економічних процесів, вимірювання, оцінювання, моделювання і регулювання рівня результативності функціонування економічних систем на рівні підприємства, виду економічної діяльності та країни» [1, 2]. Вирішення цих складних задач під силу лише фахівцям-кібернетикам зі значним обсягом знань та навичок з економіки та математики.

Підготовка висококваліфікованих фахівців-кібернетиків для імплементації інформаційних технологій в аграрний сектор є нагальною потребою сьогодення. «...Будь-яке аграрне виробництво може підвищити економічну ефективність своєї діяльності, якщо буде опиратися на інформаційне забезпечення системи управління, яка, в свою чергу, базуватиметься на достатній для прийняття управлінського рішення інформації, оперативних даних конкретного підприємства, з використанням інформаційних систем управління, розроблених індивідуально для кожного підприємства» [3]. Без

освічених фахівців формування та використання інформаційних систем управління стає неможливим.

У навчальний процес підготовки економістів-кібернетиків найбільш доцільно впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології. У процесі вивчення економічних явищ студенти напрямку «Економічна кібернетика» повинні мати можливість ефективно застосовувати здобуті знання про сучасні інформаційні технології, системний підхід до економіки, математичні методи аналізу та моделювання.

Використання сучасних інформаційних технологій в освіті сприяє:

- розкриттю, збереженню й розвитку індивідуальних здібностей студентів;
- формуванню пізнавальних інтересів, прагнення до самовдосконалення та самореалізації студентів;
- забезпеченню комплексності вивчення явищ дійсності, нерозривності взаємозв'язку між природознавством, технікою, гуманітарними науками й мистецтвом;
- постійному динамічному оновленню змісту, засобів, форм і методів процесів навчання й виховання [4].

Тому завданням сучасної економічної освіти є не лише надання теоретичних знань, а й підготовка фахівців нової формації, наближення навчання до реалій практики. Вирішити ці завдання допомагає застосування інформаційних технологій навчання, ігрових методів навчання, проведення ділових, рольових ігор [5]. Суть цих методів полягає у тому, щоб організувати навчальний процес у формі діалогу, що допомагає студентам висловлювати власні думки, аналізувати проблемні ситуації, моделювати можливі варіанти вирішення проблемних питань та знаходити ефективні шляхи їх вирішення для складних систем різних типів та рівнів. Цьому сприяють такі провідні інтерактивні методи навчання, як тренінги, рольові та ділові ігри, метод «відео

за запитом», метод аналізу ситуацій «case study», метод активного навчання, активні дискусії [6–8].

Сучасні методи викладання дисципліни «Економіка підприємств» для економістів-кібернетиків полягають не лише в ознайомленні студентів з науковими, методичними та ін. здобутками навчальних закладів, а й у можливості створення й інтеграції у навчальний процес електронних навчальних засобів та тестів. Потрібно створювати інтегровані програмні засоби – інформаційні середовища дистанційного навчання, які мають містити засоби навігації в рамках певного середовища; інформаційно-навчальний матеріал: лекції, підручники, словники, посилання на літературні джерела, на віддалені мережеві ресурси (бази даних, WWW-сервери, програмне забезпечення й ін.); засоби контролю знань: відкриті питання, заповнення форм, тестування в режимі online, тестування в синхронному режимі; засоби спілкування: електронна пошта, списки розсилання, Chat, WWW-board, аудіо-й відео-конференції [9].

Світовий досвід показує, що до нових науково обґрунтованих й прийнятних економічною практикою методів належать методи моделювання задач управління, планування, прогнозування у складних керованих динамічних системах різних типів та рівнів, котрими є економічні системи. Різноманітність нових методів управління зумовлена різноманітністю завдань і аспектів управління. За останні 100–150 років розвиток економіки відбувався в основному у зв'язку з впливом на цей розвиток як класичної, так і прикладної математики. Методи, які використовують системний підхід, математичний інструментарій, оптимізаційні підходи забезпечують наукову обґрунтованість управлінським рішенням, дають змогу знайти ефективні варіанти розвитку економічної ситуації, оцінити їх і вибрати серед них раціональні та/або оптимальні для складних систем, котрі вивчають студенти за напрямом підготовки «Економічна кібернетика».

Студенти, що навчаються за напрямом підготовки «Економічна кібернетика» отримують системні знання завдяки вивченню ними економічних, математичних та спеціальних дисциплін, прогресивних комп'ютерних технологій. Вони отримують базову економічну підготовку на більш високому рівні, ніж студенти інших спеціальностей саме завдяки системному підходу, вмінню застосовувати знання із математики, економіки та інформаційних технологій. Це забезпечує вироблення у студентів особливих системних навичок сприймання і розуміння найрізноманітніших економічних, соціальних, екологічних та ін. ситуацій на онові навичок моделювати ці ситуації з метою пошуку оптимальних управлінських рішень та відповідних стратегій економічного розвитку.

Висновки. У сучасних умовах інформатизації суспільства функціональними особливостями підготовки економістів-кібернетиків є не тільки одержання знань з економіки, але й підвищення здатності до сприйняття й використання на практиці нових наукових ідей, технічного інструментарію та методів виробництва, формування у студентів новаторських здібностей, ініціативи та підприємливості.

Трансформація економіки в умовах глобалізації та її орієнтація на інформаційно-інноваційний напрямок розвитку визначає головне завдання вищої педагогічної школи України – підготовку висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців. Вирішення цього питання вимагає перегляду змісту й форм навчального процесу, впровадження сучасних технологій та методів інтенсивного навчання, переорієнтації навчання з накопичення знань (предметне навчання) на підвищення рівня фахової компетентності як основи розвитку здібностей, ефективних дій в умовах конкретних ситуацій (проблемне навчання). Таким чином, застосування інформаційних технологій, знань з економіки та математики у навчальному процесі професійної підготовки майбутніх економістів-кібернетиків в Україні слугуватиме їхньому подальшому вдосконаленню та адаптації до сучасних економічних умов.

Література

1. Буреннікова (Поліщук) Н. В. Результативність функціонування педагогічних систем: сутність, оцінювання, аспекти регулювання : [монографія] / Н. В. Буреннікова, Ярмоленко В.О. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 224 с.
2. Буреннікова (Поліщук) Н. В. Науково-методологічні засади результативності функціонування сучасних економічних систем: автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03 / Н. В. Поліщук ; Вінниц. нац. аграр. ун-т. – Вінниця, 2011. – 36 с.: рис., табл. – укр.
3. Коляденко С. В. Економічна ефективність аграрного виробництва та його інформаційне забезпечення / С. В. Коляденко // Сучасні агротехнології: тенденції та інновації : Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17-18 листопада 2015 р.) : у 3 т. – Вінниця : РВВ ВНАУ, 2015. – Т.2. – С.118–123.
4. Співаковський О. В. Теорія і практика використання інформаційних технологій у процесі підготовки студентів математичних спеціальностей: монографія. – Херсон : Айлант, 2003.
5. Балягіна І. А. Методика викладання економіки : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / І. А. Балягіна, М. А. Богорад, Г. О. Ковальчук. – К. : КНЕУ, 2005. – 341 с.
6. Інноваційні методи викладання економіки у сучасних вищих навчальних закладах США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Voynarovska.php>.
7. Біскуп В.С. Застосування методу аналіз ситуацій в інтерактивних формах навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sau.kiev.ua/docs/conference_internet08/v.s.biskup.doc .
8. Аксьонова О.В. Методика викладання економіки : Підручник. – К. : КНЕУ, 1998. – 111–119 с., 126–130 с.
9. Мясникова Т. С. Система дистанційного обучения MOODLE / Т.С. Мясникова, С. А. Мясников. – Харьков, 2008. – 232 с.

10. Советов Б. Информационные технологии / Б. Советов. – М. : Высш. шк., 2006. – С. 29.

УДК 378.016

DEVELOPING PROFESSIONAL COMPETENCE OF TOURISM STUDENTS ALONGSIDE FOREIGN BILINGUAL TRAINING

Voinarovska N.V., Ph.D. (Pedagogical Sciences), Associate Professor
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of
Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine

The article is dedicated to the issues of foreign bilingual professionally-focused training of future Tourism specialists. Methodological and linguistic aspects of the process of developing students' professional and communicative competence within bilingual foreign language teaching fall under consideration in this paper. Characteristic features of the phenomenon of linguistic-cultural code switching, as the integral part of foreign bilingual education, are studied here. Characteristics of favorable bilingual environment, required for learning activation, are being scrutinized. Consequently, attention is drawn to the nature of artificial bilingualism (mastering new linguistic-cultural code in the specifically created environment) and obstacles, opposed to a bilingual speaker.

Key words: professional training, communicative competence, professional competence, code switching, linguistic-cultural code, intercultural communication, artificial bilingualism.

Educational goals' transformation in the university from the discipline content (what the teacher is supposed to teach) towards the results (what the student is able to demonstrate at the final stage of the educational process) expects plainly defined results and open evaluation system, which can be followed by changes alongside teaching-educative process. Increase of international economic and cultural

**СЕКЦІЯ № 4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИПУСКНИКІВ В
УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА**

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ
ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ 440
Бурденюк І.І., Волонтир Л.О.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ-КІБЕРНЕТИКІВ ПРИ
ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»
В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА..... 449
Буреннікова Н.В., Коломієць Т.В., Вострякова В.І.

DEVELOPING PROFESSIONAL COMPETENCE OF TOURISM
STUDENTS ALONGSIDE FOREIGN BILINGUAL TRAINING 456
Voinarovska N.V.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ
ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН..... 460
Гудзенко Н.М., Настенко М.М.

ОЦІНКА ПОХИБОК ЗАСОБАМИ СИСТЕМИ MATHCAD..... 467
Дзись В.Г., Ніколайчук В.Я., Олійник А.І.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАСКРІЗНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ
ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 473
Зелінська О.В., Маколкіна О.В.

SOME ASPECTS OF THE TRAINING OF FUTURE MANAGERS BY MEANS
OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN HIGHER
EDUCATION INSTITUTIONS 479
Klochko O.V., Levchuk O.V.

РОЛЬ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ 485
Мараховська Т.М., Алескерова Ю.В., Фурман І.В.